

**Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту і логістики

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

**на тему: Дослідження можливостей оптимізації логістичної діяльності
підприємства**

ШИФР КРБ. МІЛ.1.481-03.1.18

_____ Здобувачка Мілана ДОБРОВОЛЬСЬКА

Керівник _____ к.е.н., доц. Валерія ДРОЗДОВА

Керівник _____ ст.викладач Юлія ЛЕВЧУК

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від 17.05.2023 р., протокол № 15

Завідувачка

кафедри менеджменту і логістики _____ Ірина СЕДІКОВА

(підпис)

Одеса – 2023 р.

Одеський національний технологічний університет

Факультет
Кафедра
Ступінь вищої освіти
Спеціальність
Освітня програма

Менеджменту, маркетингу та публічного адміністрування
Менеджменту і логістики
Перший (бакалаврський)
073 – Менеджмент
Менеджмент

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Завідувачка кафедри МіЛ

(підпис)
“ ____ ” ____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ**НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА ЗДОБУВАЧА****Добровольська Мілана Віталіївна**

(прізвище, ім'я та по-батькові студента)

1. Тема роботи: «Дослідження можливостей оптимізації логістичної діяльності підприємства» затвердженою наказом по університету від 23.08.2022 р. №481-03.

2. Термін здачі студентом закінченої роботи 01.06.2023 р.

3. Вихідні дані роботи: звіти діяльності підприємства, законодавчі акти, статистичні збірники, наукові публікації вчених менеджерів та економістів.

4. Зміст кваліфікаційної роботи бакалавра. Вступ. Розділ 1 Теоретико-методичні основи логістичної діяльності. 1.1. Управління на засадах логістики в умовах мінливого середовища. 1.2. Інформаційна логістика, логістична інформаційна система та принципи її організації. Висновки до розділу 1. Розділ 2 Ринок транспортних перевезень в Україні та світі. 2.1 Розвиток ринку транспортних перевезень: світові тенденції, українські реалії. 2.2 Аналіз показників фінансово-економічної діяльності ТОВ «ОДЕМАРА». 2.3 Дослідження господарської діяльності ТОВ «ОДЕМАРА». Висновки до розділу 2. Розділ 3 Пропозиції щодо оптимізації логістичної діяльності підприємства. 3.1 Сучасні ІТ-технології як інструменти оптимізації логістичної діяльності підприємства 3.2 Обґрунтування доцільності запропонованих заходів. Висновки до розділу 3. Висновки.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) таблиць 14, рисунків 14.

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів проекту, що стосуються їх:

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
Нормоконтроль	Юлія ЛЕВЧУК		

7. Дата видачі завдання _____

Керівник _____

Керівник _____

Завдання прийняв до виконання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
	Проходження комплексної практики	25.02.23-14.03.23	виконано
	Захист звіту з практики	15.03.23-17.03.23	виконано
	Розробка теоретичного розділу	20.03.23-31.03.23	виконано
	Розробка аналітичного розділу	01.04.23-14.04.23	виконано
	Розробка проєктного розділу	15.04-02.05.23	виконано
	Розробка інших складових кваліфікаційної роботи	03.05.23-07.05.23	виконано
	Розгляд науковим керівником чорнового варіанту кваліфікаційної роботи	08.05.23-11.05.23	виконано
	Доопрацювання роботи з урахуванням пропозицій наукового керівника та підготовка її у чистовому варіанті	12.05.23-16.05.23	виконано
	Розгляд науковим керівником чистового варіанту кваліфікаційної роботи та підготовка до малого захисту	17.05.23-19.05.23	виконано
	Нормоконтроль роботи	22.05.23-24.05.23	виконано
	Перевірка роботи на плагіат	22.05.23-24.05.23	виконано
	Малий захист та доробка роботи по результатах малого захисту	25.05.23-31.05.23	виконано
	Передача роботи завідувачу кафедри для отримання дозволу на захист	01.06.23-04.06.23	виконано
	Зовнішнє рецензування кваліфікаційної роботи	05.06.23-10.06.23	виконано
	Захист кваліфікаційної роботи	12.06.23-23.06.23	виконано

Керівник _____

Здобувачка _____

Керівник _____

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ.

Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

_____Здобувачка (підпис)

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми зумовлена необхідністю оптимізації логістичної діяльності підприємств, що займаються транспортно-експедиторською діяльністю (зокрема в сфері морських перевезень та супутніх послуг).

У першому розділі **«Теоретико-методичні основи логістичної діяльності»** досліджено логістичні процеси підприємств та роль інформаційної логістики на сучасному підприємстві.

У другому розділі **«Ринок транспортних перевезень в Україні та світі»** проведено аналіз ринку транспортних перевезень в Україні та світі. Проаналізовано показники фінансово-економічної діяльності ТОВ «ОДЕМАРА». Проведено SWOT-аналіз за результатами якого запропоновано ряд дій щодо оптимізації логістики в сфері ІТ-технологій та фарбування суден. Досліджено конкурентне середовище компанії.

У третьому розділі **«Пропозиції щодо оптимізації логістичної діяльності підприємства»** запропоновано розглянути можливість впровадження електронного документообігу, який пришвидшенні час отримання документів та зменшенні його вартість. Розглянуто необхідність встановлення та введення в експлуатацію сучасних систем очищення баластових вод (BWTS); заміну неякісного радіонавігаційного обладнання, та впровадження системи Hull Performance Solutions (HPS), яка базується на використанні сучасних технологій покриття корпусу судна, що за підсумком зменшує необхідність споживання палива Розраховано економічний ефект.

Кваліфікаційна робота бакалавра містить 69 сторінок, 14 таблиць, 14 рисунків. Перелік посилань нараховує 30 найменувань.

Ключові слова: логістичне управління, транспортно-експедиторська діяльність, морські перевезення, інформаційна логістика, енергозберіжливі технології

ANNOTATION

The relevance of the topic is due to the need to optimize the logistics activities of enterprises engaged in transport and forwarding activities (in particular, in the field of sea transportation and related services).

In the first chapter, "**Theoretical and Methodological Foundations of Logistics Activity**", the logistics processes of enterprises and the role of information logistics in a modern enterprise are investigated.

In the second chapter "**Transport transportation market in Ukraine and the world**" an analysis of the transportation market in Ukraine and the world was carried out. The indicators of the financial and economic activity of "ODEMARA" LLC were analyzed. A SWOT analysis was conducted, based on the results of which a number of actions were proposed to optimize logistics in the field of IT technologies and ship painting. The competitive environment of the company was studied.

In the third section, "**Proposals on optimizing the logistic activity of the enterprise**", it is proposed to consider the possibility of implementing electronic document flow, which will speed up the time of receipt of documents and reduce its cost. Considered the need to install and put into operation modern ballast water treatment systems (BWTS); replacement of low-quality radio navigation equipment, and implementation of the Hull Performance Solutions (HPS) system, which is based on the use of modern technologies for covering the ship's hull, which ultimately reduces the need for fuel consumption. The economic effect is calculated.

The bachelor's qualification work contains 69 pages, 14 tables, 14 drawings. The list of links includes 30 titles.

Keywords: logistics management, transport and forwarding activities, sea transportation, information logistics, energy-saving technologies

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Управління на засадах логістики в умовах мінливого середовища	10
1.2 Інформаційна логістика, логістична інформаційна система та принципи її організації	21
Висновки до розділу 1	29

РОЗДІЛ 2. РИНОК ТРАНСПОРТНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

2.1. Розвиток ринку транспортних перевезень: світові тенденції, українські реалії	30
2.2. Аналіз показників фінансово-економічної діяльності ТОВ «ОДЕМАРА».....	38
2.3. Дослідження господарської діяльності ТОВ «ОДЕМАРА».....	42
Висновки до розділу 2	46

РОЗДІЛ 3. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ОПТИМІЗАЦІЇ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Сучасні ІТ-технології як інструменти оптимізації логістичної діяльності підприємства	47
3.2. Обґрунтування доцільності запропонованих заходів	58
Висновки до розділу 3	64

ВИСНОВКИ	65
-----------------------	----

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ВСТУП

Транспортно-експедиторські компанії в Україні у зв'язку із військовими діями зазнали значних економічних втрат. Авіап перевезення повністю зупинено, морські перевезення майже зупинені (окрім зернового коридору).

Компанії, що спеціалізувались на морських перевезеннях та наданні супутніх послуг повинні були терміново шукати нові можливості, змінювати логістичні маршрути завезення в Україну контейнерів через порти суміжних держав. Додаткове напруження вносить нестабільна економічна ситуація у світі, «лихоманить» ринок та фрахти перевізників, змінюється законодавство щодо діяльності морських суден. Одночасно розвиваються ІТ-технології, впровадження яких дає змогу компаніям упорядкувати свою діяльність, зменшити витрати та час на документообіг, тощо.

Актуальність та недостатня вивченість означених питань зумовили вибір теми дипломної роботи, мету і завдання, сформували її теоретичну і методичну основу.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є дослідження логістичної діяльності транспортно-експедиторської компанії (на прикладі ТОВ «ОДЕМАРА»).

Відповідно до зазначеної мети були поставлені та вирішені наступні **завдання:**

- дослідити управління на засадах логістики та логістичну діяльність підприємств;
- встановити принципи логістичного управління підприємством;
- проаналізувати місце інформаційної логістики в умовах сьогодення, можливості ІТ-технологій в організації діяльності та документообігу підприємств;
- проаналізувати ринкок транспортних перевезень, тенденції та проблеми його функціонування в Україні та світі;

- розрахувати показники фінансово-економічної діяльності та дослідити господарську діяльність ТОВ «ОДЕМАРА»

- провести оцінку стану конкурентоспроможності підприємства ТОВ «ОДЕМАРА» та розробити рекомендації згідно проведеного SWOT-аналізу;

- розрахувати показники економічної ефективності проекту.

Об'єктом дослідження є процеси що відбуваються в процесі здійснення логістичної діяльності ТОВ «ОДЕМАРА».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів оптимізації логістичної діяльності ТОВ «ОДЕМАРА».

Методи дослідження. Теоретичною і методичною основою дослідження є системний підхід, економічні закономірності, положення економічної теорії, загальні положення управління ефективністю, наукові праці зарубіжних вчених з питань підвищення конкурентоспроможності та ефективності логістики в діяльності транспортно-експедиторських компаній.

Для вирішення поставлених задач використано такі методи: методи індукції і дедукції – у теоретичних дослідженнях та логічного підходу; монографічний – при вивченні літературних джерел і дослідження розвитку галузі; графічний метод – з метою кількісного визначення тенденцій розвитку ринку.

Нормативно-правову базу дисертації склали закони України, постанови Верховної Ради України і Кабінету Міністрів України, нормативні документи відомчої підпорядкованості.

Інформаційною базою дослідження є статистичні дані Державної служби статистики України, статистичні та аналітичні дані, опубліковані на вітчизняних сайтах та сайтах інших країн світу, науково-методичні публікації, матеріали монографій, підручників, статей і тез вітчизняних і зарубіжних учених, дані мережі Інтернет, дані ринку світових морських перевезень, транспортного ринку України, матеріали емпіричних досліджень і спостережень автора, власні аналітичні розрахунки.

Практичне значення роботи визначається тим, що запропоноване рішення щодо впровадження електронного документообігу та застосування нових систем фарбування суден, дозволить отримати суттєвий економічний ефект.

ВИСНОВКИ

За результатами кваліфікаційної роботи бакалавра здійснено дослідження можливостей оптимізації логістичної діяльності ТОВ «ОДЕМАРА»

Проведені дослідження дозволили сформулювати ряд висновків теоретичного та науково-прикладного характеру:

1. Логістичний менеджмент - являє собою інтегровану систему щодо партнерства та адміністрування господарюючих суб'єктів логістичного ланцюга поставок які взаємодіють між собою Одним з головних завдань логістичного управління в умовах мінливого середовища, ринкових відносин на макрорівні та сучасного розвитку економіки України, полягає у швидкому та гарантованому виконанні замовлень споживачів та чіткому виконанні строків постачання, тобто в адаптації виробничого підприємства до запитів кінцевих споживачів

2. Інформаційний потік у логістиці – являє собою скупчення певних повідомлень, які обертаються у логістичній системі. Ці повідомлення обертаються між зовнішнім середовищем та логістичною системою, потрібних для керування та контролю за логістичними операціями

3. Ринок вантажних перевезень в Україні суттєво скоротився. Повністю не працює авіаційний транспорт, морський транспорт працює на 15% від минулих показників – задіяні тільки в рамках зернової угоди. Залізничний транспорт дозволяє частково перевозити те, що раніше постачалось морським шляхом, але загальне скорочення обсягів все одно відбулось.

4. Світовий ринок морських перевезень живе своїм життям та демонструє мінливе становище, то внаслідок пандемії зупиняються основні потоки, то потім збільшуються. Зараз аналітики прогнозують зменшення

прибутків на 70%, хоча за показниками за останні 5 років прибутки зросли майже вдвічі. На 30 % років зросла пропускна здатність контейнерів у портах світу. Провідні світові оператори контейнерів роками майже не змінюються. Маерск є беззаперечним лідером. Переважна більшість відвантажень (64%) морським шляхом відбувається з Азії

5. ТОВ «Одемара» є потужною транспортно-експедиторською компанією, що надає повний спектр послуг з морських перевезень, тощо. Має філіали в Україні. Згідно із аналізом конкурентоспроможності має достатню непогану позицію на ринку внаслідок своєї клієнтоорієнтованості.

6. SWOT-аналіз дозволив зробити низку пропозицій щодо використання сучасних технологій, заміни неякісного радіонавігаційного обладнання, встановлення сучасних систем очищення баластових вод та необхідності економії пального

Аналіз сучасних ІТ-технологій показав розмаїття програмного забезпечення на платній та безоплатній основі, яким можливо користуватись та суттєво скорочувати час та витрати на документообіг. Запропоновані заходи спрямовані на: а) поліпшення використання календарного та експлуатаційного часу роботи судів та зниження незапланованих втрат. б). Збільшення показників технічної роботи судів та виробничої потужності флоту. в). удосконалення контролю за технічним станом судів та професійними навичками екіпажів суден.

7. Запропонована інновація в галузі енергоефективності судноплавства – система Hull Performance Solutions (HPS), яка базується на використанні сучасних технологій покриття корпусу судна, дозволить скоротити 1/10 палива

8. Аналіз інвестиційної привабливості проекту дозволив встановити, що прогнозуема економія витрат на паливо складе 291 млн.грн/рік, Ток дорівнює 5,9 роки, а коефіцієнт ефективності інвестицій – 0,17

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кулик В.А., Григорак М.Ю., Костюченко Л.В. Логістичний менеджмент: навч. посіб. К.: Логос, 2013.-268 с.
2. Фролов Л.В. Логістичне управління підприємством теоретико-методологічні аспекти. Монографія. Донецьк: ДонДУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2004. 261с.
3. Костюченко Л.В. Логістичний менеджмент: дань моді чи об'єктивна необхідність? Проблеми підготовки професійних кадрів по логістиці в умовах глобальної конкурентної середі: VI МНПК. Збірник докладів. К.: НАУ, 2008. с.122-127.
4. Стародубцева О.І. Оцінка ефекту синергті. Наукові праці. ДонНТУ. Серія: економічна. Випуск 33-2.
5. Golemskiej E. Kompediun wiedzy o logistyce. Warszawa. Poznan: Wydawnicztwo Naukowe PWN, 1999. 315 s.
6. Бажин І.І. Логістичний менеджмент. Компакт-підручник. Харків. Консум. 2005. 440 с.
7. Долгов А.П., Козлов В.К., Уваров С.А., Логістичний менеджмент. Конценция логістики фірми. Підручник. СПб: вид-во СПбГУЄФ. 2005. 264 с.
8. Крикавський С. Логістичне управління. Підручник. Львів. Видавництво: Національного університету "Львівська політехніка". 2005. 684с.
9. Bowersox D.J., Closs D.J., Logistical Management / D. J. Bowersox, D. J. Closs. – Mc millan Pudlishing, 3rd ed. – 1991. – 314 p.
10. Holweg M. The genealogy of lean production / M. Holweg // Journal of Operations Management. – 2007. – 25 (2). – С. 420–437.
11. Pande P. S.; Neuman, Robert P.; Gavanagh, Roland R. The Six Sigma Way: How GE, Motorola, and Other Top Companies Are Honing Their Performance / P. S. Pande, R. P. Neuman, R. R. Gavanagh. – McGraw-Hill , 2000. – 282 p.

12. Пальчик І.М., Логістичне управління підприємством – теоретико-методичний аспект. Ефективна економіка №10. УДК 334.711:65.012.34 URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3442>
13. Кобзева К. В. Методологічні підходи в управлінні логістичними затратами промислового підприємства.
URL: http://manved.at.ua/publ/metodologichni_pidkhodi_v_upravlinni_logistichnimi_zatratami_promislovogo_pidpriemstva/2-1-0-22.
14. Білоцерківський О. Б., Брінь П. В., Замула О. О., Ширя'єва Н. В. Логістика. Навч. посібн. Харків: НТУ «ХПІ», 2010. - 152 с.
15. Пономарьова Ю.В. Логістика: навч. посібн. К.: Центр навчальної літератури. 2005. 328 с.
16. Тимощук О.М., Мельник О.В. Інформаційно-логістичні системи в сучасних транспортних технологіях. Журнал. Економічна наука №22/2015. УДК 656.012.34 URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/22_2015/18.pdf
17. Ринок вантажних перевезень у 2022 році . Сайт ТрейдМайстерГруп. URL: <https://trademaster.ua/logistic/313620>
18. Лиса А. Контейнерні лінії можуть втратити до 70% прибутку наприкінці 2022 року. 05.12.2022. Сайт ЛендЛорд. URL: <https://landlord.ua/news/konteynerni-linii-mozhut-vtratyty-do-70-prybutku-naprykintsi-2022-roku/>
19. Різке підвищення надійності графіка контейнерних перевезень. 14.04.2023. Сайт Професійної спілки робітників морського транспорту України. URL: <https://mtwtu.org.ua/news/rizke-pidvisenna-nadijnosti-grafika-kontejnernih-perevezen>
20. Глобальні обсяги вантажних перевезень почали падати. 24.10.2022. Сайт Lading. URL: <https://lading.ua/news/globalni-obsyagi-vantazhnih-perevezen-pochali-padati/>

21. Петренко О.І., Гринів Н.Т. Дослідження світових тенденцій розвитку морських контейнерних перевезень. *Інфраструктура ринку*. Випуск 67. 2022. С.41-45

22. Полякова О. М., Шраменко О. В. Сучасні тенденції розвитку транспортно-логістичної інфраструктури в Україні і світі. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2017. № 58. С. 126–134

23. 9-й випуск інфографічного довідника 2021-2022 «Агробізнес України під час війни». Сайт Агробізнес України. URL: <https://agribusinessinukraine.com/> (дата звернення 29.05.2023)

24. Сайт ТОВ «ОДЕМАРА». URL: <https://www.odemara.com/uk/>

25. Сайт компанії Маерск. URL: <https://www.maersk.com>

26. Сайт компанії Інтерброкер. URL: http://www.interbroker.com.ua/index_ua.html

27. Сайт компанії Кюне+Нагель. URL: https://www.google.com/search?gs_ssp=eJzj4tTP1TdILjaqylJgNGB0YPASvbDrYt-FvRe2KgCJDRc2X9h6YffFHgAiGxME&q=%D0%BA%D1%8E%D0%BD%D0%B5+%D0%BD%D0%B0%D0%B3%D0%B5%D0%BB%D1%8C&oq=%D0%BA%D1%8E%D0%BD%D0%B5&aqs=chrome.2.69i57j46i512j46i199i465i512j0i51215j46i199i465i512.3631j0j4&sourceid=chrome&ie=UTF-8

28. Сайт ТОВ «Заммлер Україна». URL: <https://www.zammler.com.ua/ru/services/perevozki/shipping/>

29. Сайт компанії UNI-LAMAN GROUP. URL: <https://www.unilaman.com/ru/nashi-uclugi/morskie-perevozki/>

30. Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи бакалаврів, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 073 «Менеджмент» всіх форм навчання / Укл. І. О. Седікова, І. І. Савенко, В. А. Бондар. Одеса, ОНТУ, 2022. 81 с.